

Behavioral Pattern of Management Accountants with Multifaceted Foundation Theory Approach

Aref khoghrumoini¹, Reza Sotudeh^{2*}, Abbasali Haghparast³, Alireza Hiran⁴

Received: 2025/07/11
Accepted: 2025/08/20

Research Paper

Abstract

Given the crucial role of management accountants in the decision-making processes and financial controls of manufacturing companies, understanding their behavioral patterns can significantly enhance organizational performance and management effectiveness. This study aimed to investigate the behavioral patterns of management accountants in manufacturing companies using a multifaceted grounded theory approach. The research employed an exploratory synthesis approach for the qualitative phase and ranked the dimensions and components of the model in the quantitative phase. The research method utilized multifaceted grounded theory. The statistical population for the qualitative phase included 12 purposefully selected experts, comprising management accountants, financial managers from manufacturing companies, and university faculty members. The Friedman test was used to rank the identified dimensions and components. Through the multifaceted grounded theory approach, two dimensions, seven components, and forty indicators related to the behavioral patterns of management accountants were identified. The "organizational behavior" dimension encompassed five components: 1) professional ethics and responsibility, 2) specialized knowledge and skills, 3) cognitive empowerment and awareness, 4) analytical skills (which includes various indicators), and 5) decision-making and management. The "social behavior" dimension included two components: 1) social communication, and 2) values and social commitment. Within the organizational behavior dimension, professional ethics and responsibility ranked first, followed by specialized knowledge and skills in second place, and analytical skills in third. In the social behavior dimension, values and social commitment ranked first, and social communication ranked second. Understanding and applying this behavioral model for management accountants in manufacturing companies can strengthen their technical, ethical, and social skills in management accounting.

Keywords: Behavioral Components, Management Accountants, Data-Based Theory, Behavioral Finance.

JEL Classification: G11, G41, D91, D01.

Background and purpose: Behavioral indicators can reflect the quality of management accountants' work. These indicators include technical skills, attention to detail, and

1. Department of Accounting, Zah.C, Islamic Azad University, Zahedan, Iran (Aref.khoghrumoini@iau.ac.ir)

2. Department of Financial and Accounting, Faculty of Humanities, Meybod University, Meybod, Iran (Corresponding author) (Sotudeh@meybod.ac.ir)

3. Department of Accounting, Zah.C, Islamic Azad university, Zahedan, Iran (aa.haghparast@iau.ir)

4. Department of Accounting, Khas.C, Islamic Azad university, Khash, Iran (dr.hiran@iau.ac.ir)

commitment to professional ethics. Understanding these behaviors helps organizations provide higher quality and more reliable accounting services. Management accountants are responsible for preparing accurate and transparent financial reports. Identifying behavioral indicators related to honesty, integrity, and compliance with standards can lead to improved financial reporting quality and increased investor and stakeholder confidence. Understanding management accountants' behavior also helps identify and manage risks associated with financial reporting, including those related to fraud, accounting errors, or non-compliance with regulations. Behavioral indicators can be used as tools to monitor and improve accounting processes. Research in this area can help identify management accountants' strengths and weaknesses in terms of training, skills, and professional development. This can lead to the design of more effective training programs and improved performance for management accountants.

Management accounting, as an important discipline in the field of business, plays a vital role in providing financial and strategic information to managers for effective decision-making. One of the key aspects of management accounting is understanding and analyzing the behavior of management accountants. The innovation of this research includes providing a conceptual framework for understanding the behavior of management accountants through qualitative and quantitative dimensions and components. Furthermore, no research has been conducted in the field of behavioral accounting specifically within manufacturing companies. Therefore, the purpose of this research is to present a behavioral model of management accountants in manufacturing companies using a multifaceted grounded theory approach.

Methodology: This study aims to present a behavioral model of management accountants in manufacturing companies using a multifaceted grounded theory approach. Qualitative research and the grounded theory method, based on Goldkhol., et al (2010) multifaceted approach, were employed to develop this model. This combined method integrates theoretical data, drawing from existing research and foundational theories, with empirical data collected through interviews with experts. This approach enriches the research and its findings.

Given the research's objective of presenting a behavioral model of management accountants, data was collected using semi-structured interviews and an exploratory approach. The qualitative section's statistical population included management accountants, financial managers of manufacturing companies, and university faculty members, all selected through purposeful sampling. The research experts comprised 12 individuals.

In selective sampling, interviews with experts continue until theoretical saturation of the data is achieved. In grounded theory, data collection persists until the basic concepts of the research reach theoretical saturation. This means that experts no longer contribute new information, or their statements do not contradict previously collected concepts and data, and subsequent interviews with experts appear similar. Hariri (2006) suggests that interviews with 12 to 20 experts are sufficient for theoretical saturation. Therefore, theoretical saturation was achieved after conducting 12 interviews with the experts, eliminating the need for further interviews with new experts. Table 1 presents the demographic characteristics of the experts and the interview times.

Findings: According to research findings in the organizational behavior dimension, the following components were identified:

1. Professional Ethics and Responsibility: This component includes indicators such as ethical principles, honesty and truthfulness in financial reporting, confidentiality of sensitive information, accountants' commitment to professional standards, impartiality and non-bias in decision-making, and professional commitment.

2. **Specialized Knowledge and Skills:** This component encompasses technical skills, knowledge of accounting systems, financial analysis, understanding of psychological and behavioral concepts related to decision-making, understanding of basic concepts of management accounting, familiarity with accounting systems and related software, and the ability to analyze financial data and identify cost trends.
3. **Cognitive Empowerment and Awareness:** This component includes indicators such as metacognitive awareness, the ability to value, understanding the importance of professional independence, self-monitoring, and responsibility in the decision-making process.
4. **Analytical Skills:** This component covers financial analysis and performance evaluation, the ability to perform sensitivity and scenario analysis, identification of factors affecting managerial decision-making, awareness of the impact of behavior on decision-making, and understanding the importance of valuing and evaluating options.
5. **Decision-Making and Risk Management:** This component includes indicators such as decision-making utility, risk assessment, financial and operational risk management, sensitivity analysis, providing solutions for risk reduction, and developing risk management strategies.

Regarding the ranking of the dimensions and components of the behavioral model of management accountants, experts ranked the organizational behavior dimension first, followed by the social behavior dimension. Within the organizational behavior dimension, the components were ranked as follows: professional ethics and responsibility (first), specialized knowledge and skills (second), analytical skills (third), decision-making and risk management (fourth), and cognitive empowerment and awareness (fifth). For the social behavior dimension, the values and social commitment component ranked first, and the social connection component ranked second.

Discussion: In summary, it is recommended that manufacturing companies, by understanding and applying the behavioral patterns of management accountants, design targeted training and development strategies. This approach will strengthen the technical, ethical, and social skills within the management accounting profession, ultimately leading to improved performance from management accountants and increased efficiency in financial processes within manufacturing companies.

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by [Islamic Azad University, Isfahan \(Khorasgan\) Branch](#). This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#)

الگوی رفتاری حسابداران مدیریت با رویکرد نظریه بنیاد چندوجهی

عارف خوشرو معینی^۱، رضا ستوده^{۲*}، عباسعلی حق پرست^۳، علیرضا هیراد^۴

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۲۹

چکیده

با توجه به اهمیت نقش حسابداران مدیریت در فرایندهای تصمیم‌گیری و کنترل‌های مالی شرکت‌های تولیدی، درک الگوی رفتاری آن‌ها می‌تواند به بهبود عملکرد و مدیریت مؤثرتر سازمان کمک نماید. هدف از انجام پژوهش حاضر، الگوی رفتاری حسابداران مدیریت شرکت‌های تولیدی با رویکرد نظریه بنیاد چندوجهی بود. پژوهش با رویکرد ترکیبی-اکتشافی در بخش کیفی و رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های الگو در بخش کمی انجام می‌گردد. روش تحقیق، نظریه داده‌بنیاد چندوجهی است. جامعه آماری در بخش کیفی شامل حسابداران مدیریت و مدیران مالی شرکت‌های تولیدی و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه است که به‌صورت گزینشی و هدفمند تعداد ۱۲ خبره انتخاب شدند. جهت رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌ها از آزمون فریدمن استفاده گردید. در ارتباط با الگوی رفتاری حسابداران مدیریت با رویکرد نظریه داده‌بنیاد چندوجهی دو بعد، هفت مؤلفه و چهل شاخص شناسایی گردید. در بعد رفتار سازمانی ۱. مؤلفه اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری؛ ۲. مؤلفه دانش و مهارت‌های تخصصی؛ ۳. مؤلفه توانمندسازی و آگاهی شناختی؛ ۴. مؤلفه مهارت‌های تحلیلی و ۵. مؤلفه تصمیم‌گیری و مدیریت و در بعد رفتار اجتماعی شامل مؤلفه ارتباط اجتماعی و مؤلفه ارزش‌ها و تعهد اجتماعی شناسایی گردید. در بعد رفتار سازمانی مؤلفه اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری در رتبه اول، مؤلفه دانش و مهارت‌های تخصصی در رتبه دوم و مؤلفه مهارت‌های تحلیلی در رتبه سوم و در بعد رفتار اجتماعی مؤلفه ارزش‌ها و تعهد اجتماعی در رتبه اول و مؤلفه ارتباط اجتماعی در رتبه دوم قرار گرفت. درک و به‌کارگیری الگوی رفتاری حسابداران مدیریت در شرکت‌های تولیدی، باعث تقویت مهارت‌های فنی، اخلاقی و اجتماعی حسابداری مدیریت می‌گردد.

کلمات کلیدی: مؤلفه‌های رفتاری، حسابداران مدیریت، نظریه داده‌بنیاد، مالی رفتاری.

طبقه‌بندی موضوعی: G11, G41, D91, D01

۱. گروه حسابداری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران (Aref.khoghrumoini@iau.ac.ir)

۲. گروه مالی و حسابداری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه میبد، میبد، ایران. (نویسنده مسئول) (Sotudeh@meybod.ac.ir)

۳. گروه حسابداری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران (aa.haghparastt@iau.ac.ir)

۴. گروه حسابداری، واحد خاش، دانشگاه آزاد اسلامی، خاش، ایران (dr.hirad@iau.ac.ir)

مقدمه

دیدگاه مالی رفتاری که از تلفیق روان‌شناسی و مالی به وجود آمده است اظهار می‌دارد که روان‌شناسی در تصمیم‌گیری مالی نقش ایفا می‌نماید (کرمی و همکاران، ۱۴۰۲). نظام اطلاعاتی حسابداری مدیریت به‌عنوان یک نظام اطلاعاتی جامع تحت‌تأثیر عوامل محیطی و محاطی گوناگون و ملاحظات و مؤلفه‌های رفتاری مختلف قرار دارد. عوامل رفتاری حسابداران مدیریت به‌عنوان تهیه‌کنندگان اطلاعات این نظام و مدیران به‌عنوان استفاده‌کنندگان عمده اطلاعات حائز اهمیت می‌باشد. عوامل رفتاری در دو سطح خرد و کلان قابل‌بررسی می‌باشد. مؤلفه‌های رفتاری در سطح خرد دربرگیرنده رفتار فرد و رفتار گروهی حسابداران مدیریت و مدیران می‌باشد و در سطح کلان شامل رفتار سازمان به‌عنوان یک مجموعه واحد و شرایط محیطی می‌باشد. درواقع می‌توان حسابداری مدیریت را براساس معیار مؤلفه‌های رفتاری در چهار حوزه فرد، گروه، سازمان و شرایط محیطی طبقه‌بندی نمود. از آنجایی که رفتار، موضوع علم روان‌شناسی می‌باشد، لذا برای بسط مدل حسابداری مدیریت رفتاری، تئوری‌های روان‌شناسی حاکم بر حسابداری مدیریت شامل سه حوزه روان‌شناسی شناختی، روان‌شناسی انگیزش و روان‌شناسی اجتماعی مطرح می‌شوند. کاربرد تئوری‌های روان‌شناسی در خصوص آثار تکنیک‌های حسابداری مدیریت به دو اثر کلی تحت عنوان، آثار انگیزشی و آثار اطلاعاتی قابل‌بررسی می‌باشند (نیکومرام و همکاران، ۱۳۹۱).

تصویر حاصل از حرفه حسابداران مدیریت، اطلاعاتی در مورد چگونگی شکل‌گیری رفتار در محیط کار یا حتی طراحی عملکرد مالی در یک سازمان ارائه می‌دهد. تحولات در این حرفه، منعکس‌کننده تغییرات در محیط کسب‌وکار و جامعه به‌طورکلی می‌باشد (دی‌لو و همکاران، ۲۰۱۱). تورش‌های رفتاری دارای فهرست بلند بالایی که بیش از ۵۰ تورش رفتاری بوده و به‌عنوان اشتباهات سیستماتیک و نوعی انحراف از واقعیت‌ها در تصمیم‌گیری یا قضاوت تعریف شده‌اند. شناسایی این سوگیری‌ها می‌تواند کمک کند توانایی‌های خود برای اعمال تردید حرفه‌ای در فرایند قضاوت حرفه‌ای را با به‌کارگیری یک فرایند تصمیم‌گیری مؤثر بهبود بخشند (طباطبایی حکیم و همکاران، ۱۴۰۵). قضاوت و تصمیم‌گیری راجع به پیش‌بینی هزینه‌ها یکی از حوزه‌های بااهمیت در حسابداری مدیریت می‌باشد (فرجی و مهرانی، ۱۳۹۶).

طبق تئوری نمایندگی، مالکان مدیریت و تصمیم‌گیری درباره دارایی و حقوق خود را به مدیریت تفویض می‌کند؛ لذا تصمیم‌گیری جوهر اصلی مدیریت است و مدیران با اخذ تصمیم در حوزه‌های مختلف نظیر سطح سرمایه‌گذاری، سطح نگهداشت وجه نقد، توزیع سود سهام و غیره مواجه هستند. اعطای اختیار تصمیم‌گیری، مسئولیت پاسخ‌گویی برای مدیر ایجاد می‌کند. مدیران برای ایفای این مسئولیت ملزم به ارائه صورت‌های مالی باکیفیت هستند که اطلاعات قابل‌اتکا و به‌موقع در اختیار مالکان و سایر ذی‌نفعان قرار دهد. ویژگی‌های رفتاری و شخصیتی مدیران بر رویکردهای تصمیم‌گیری و کیفیت اطلاعات تأثیر دارد (بشیری‌منش و همکاران، ۱۴۰۱). ویژگی‌های فردی مدیران عامل ازجمله خوش‌بینی، توانایی و دوره تصدی مدیریت می‌تواند ضمن بهبود عملکرد مالی شرکت، رفتار و نوع تصمیم‌های آن‌ها را در سازمان تحت‌الشعاع قرار دهد. شفافیت اطلاعات تحت‌تأثیر این ویژگی‌های رفتاری است. دوره تصدی به‌عنوان معیاری برای سنجش میزان افق تصمیم‌گیری مدیران عامل در نظر گرفته شد (آزاد و همکاران، ۱۳۹۹).

پژوهش‌های کانگ^۲، آتس و همکاران^۳، نگوک^۴، (۲۰۱۶)، سیلر^۵ و (۲۰۱۴) و (۲۰۱۰) بر حسابداری رفتاری تأکید دارند. شاخص‌های رفتاری می‌توانند کیفیت کار حسابداران مدیریت را نشان دهند. این شاخص‌ها شامل

1. De Loo et al.
2. Kang
3. Ateş et al.
4. Ngoc
5. Seiler et al.

مهارت‌های فنی، توجه به جزئیات و تعهد به اصول اخلاقی حرفه‌ای است. درک این رفتارها به سازمان‌ها کمک می‌کند تا خدمات حسابداری باکیفیت بیشتر و قابل‌اعتمادتری ارائه دهند. حسابداران مدیریت مسئول تهیه گزارش‌های مالی دقیق و شفاف هستند. شناسایی شاخص‌های رفتاری مرتبط با صداقت، یکپارچگی و رعایت استانداردها می‌تواند به بهبود کیفیت گزارش‌های مالی و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان منجر شود. درک رفتار حسابداران مدیریت، به شناسایی و مدیریت ریسک‌های مرتبط با گزارش‌های مالی کمک می‌کند. این امر شامل ریسک‌های مربوط به تقلب، اشتباهات حسابداری یا عدم رعایت مقررات است. شاخص‌های رفتاری می‌توانند به عنوان ابزارهایی برای نظارت و بهبود فرایندهای حسابداری مورد استفاده قرار گیرند. تحقیق در این زمینه می‌تواند به شناسایی نقاط قوت و ضعف حسابداران مدیریت در زمینه آموزش، مهارت‌ها و توسعه حرفه‌ای کمک کند. این امر منجر به طراحی برنامه‌های آموزشی مؤثرتر و بهبود عملکرد حسابداران مدیریت می‌شود. حسابداری مدیریت به عنوان یک رشته مهم در زمینه کسب‌وکار، نقش حیاتی در ارائه اطلاعات مالی و راهبردی به مدیران برای تصمیم‌گیری مؤثر ایفا می‌کند. یکی از جنبه‌های کلیدی در حسابداری مدیریت، درک و تحلیل رفتار حسابداران مدیریت است. نوآوری پژوهش شامل ارائه یک چارچوب مفهومی برای درک رفتار حسابداران مدیریت در قالب ابعاد و مؤلفه‌ها به صورت کیفی و کمی می‌باشد. تا کنون پژوهشی در زمینه حسابداری رفتاری در محیط شرکت‌های تولیدی انجام نشده است. هدف از انجام پژوهش ارائه الگوی رفتاری حسابداران مدیریت شرکت‌های تولیدی با رویکرد نظریه بنیاد چندوجهی می‌باشد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تا قبل از ۱۹۶۷ واژه حسابداری رفتاری هنوز وارد ادبیات رشته نگردیده بود و البته در این بین رشته‌های مختلفی از جمله اقتصاد، علوم سیاسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی در انجام پژوهش‌ها در ادبیات حسابداری رفتاری کمک شایانی را داشتند. در این میان رشته روان‌شناسی نقش مهمی را ایفا کرد و با سه زیرشاخه روان‌شناسی شناختی، انگیزه‌ای و اجتماعی مهم‌ترین اثر را داشته است. این نقش توسط پردازش فردی از اطلاعات حسابداری برای تصمیم‌گیری بر پایه تئوری روان‌شناسی شناختی متمرکز بوده که در سال‌های بعد از آن با واژه «انقلاب شناختی» یادکرده‌اند. امروزه، وجود اصطلاح «رفتاری» معمولاً برای بررسی‌های آزمایشگاهی استفاده می‌شود اگرچه این روش پژوهش غالب است، اما تنها امکان برای پژوهش‌های حسابداری رفتاری نیست. همچنین شواهدی از سایر روش‌های تجربی مانند پرسش‌نامه، تحقیقات میدانی و مطالعات کتابخانه‌ای وجود دارد. در نتیجه برای پیشرفت در عمق پردازش‌ها برای تصمیم‌گیری و درک اینکه چرا و چگونه مغز فعال است و در فرایندهای اقتصادی از اطلاعات برای تصمیم‌های استفاده می‌نمایند، دانشمندان علوم اعصاب یا عصب‌شناسان در حال ساخت یک پل ارتباطی با اقتصاد می‌باشند که به اصطلاح «اقتصاد عصبی» نامیده می‌شود تا رفتار استفاده‌کنندگان اطلاعات در تصمیم‌گیری مورد بررسی قرار گیرد (رهنمای رودپشتی و همکاران، ۱۳۹۵).

نقش حسابداران مدیریت گسترش یافته و شامل ایفای نقش به عنوان یک شریک تجاری راهبردی مطرح می‌گردد (تن رویلار و همکاران^۱، ۲۰۲۱). حسابداران مدیریت در سطح واحد تجاری می‌توانند تا حدی بر نقش خود تأثیر بگذارند. این امر ممکن است توسط مدیران آن‌ها نیز انتظار رود. فرصت‌های بیشتری برای حسابداران مدیریت وجود دارد تا بر تصمیم‌های راهبردی نسبت به تصمیم‌های عملیاتی تأثیر بگذارند (تن رویلار و همکاران، ۲۰۱۸). با توجه به

این که اطلاعات حسابداری مدیریت به عنوان ابزار مدیریت در تصمیم‌گیری تلقی می‌گردد و هدف از ایجاد و گسترش آن کمک به مدیریت می‌باشد، اگر مدیریت به هر دلیلی از آن استفاده ننماید، آن اطلاعات هیچ‌گونه ارزشی برای سازمان نخواهد داشت. یکی از عوامل مهم عدم استفاده مدیریت از اطلاعات حسابداری این است که این اطلاعات کیفیت لازم را ندارد. براساس یافته‌های این تحقیق، اگر اطلاعات حسابداری دارای کیفیت لازم باشد، مدیریت در تصمیم‌گیری‌های خود از آن استفاده می‌کند. البته همه ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری به یک اندازه بر استفاده از اطلاعات حسابداری مدیریت مؤثر واقع نمی‌شوند (رسولی و بهرامفر، ۱۳۷۷).

موفقیت هر سازمان در رسیدن به اهداف خود به نحو قابل توجهی به تصمیم‌های مدیران بستگی دارد. موفقیت حسابداری مدیریت نیز بستگی به این دارد که بتواند با ارائه اطلاعات مفید، تصمیم‌گیری مدیران را بهبود بخشد. اما مسئله اصلی در حسابداری مدیریت، عدم استفاده از چارچوب نظری و تئوری‌های حسابداری است. در راستای توسعه مفهومی و تکوینی حسابداری مدیریت در سطوح راهبردی (استراتژیک) سازمان با رویکرد حسابداری انتقادی جهت ایفای نقش مؤثر مدیریتی، محقق ضمن توصیف، تبیین و الگوسازی حسابداری مدیریت با رویکرد تفکر انتقادی، به دنبال شناسایی شاخص‌ها و مؤلفه‌هایی است که نقش حسابداری مدیریت را در توسعه نگرش و باورها و اقدامات مدیریتی تعیین نماید (محمودی‌راد و همکاران، ۱۴۰۳). در ادامه به برخی پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه اشاره می‌گردد:

ترانتان توی^۱ (۲۰۲۵)، در پژوهشی به بررسی تأثیر کیفیت سیستم اطلاعات حسابداری بر موفقیت تصمیم‌گیری و عملکرد غیرمالی: آیا کیفیت اطلاعات غیرمالی اهمیت دارد، پرداخت. یافته‌ها نشان می‌دهد که کیفیت سیستم اطلاعات حسابداری و اطلاعات غیرمالی به‌طور قابل توجهی بر موفقیت کلی تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارد. این مطالعه، تلاشی آغازین است که با بهره‌گیری از دیدگاه‌های ذی‌نفعان، سودمندی تصمیم‌گیری و نظریه‌های مدیریت رفتاری، رابطه بین کیفیت سیستم اطلاعات حسابداری، کیفیت اطلاعات غیرمالی می‌باشد.

برکار دو و همکاران^۲ (۲۰۲۵)، در پژوهشی به پیاده‌سازی پایداری، مدیریت دانش و حسابداری مدیریت پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که مسئولیت اجتماعی شرکتی، گزارش پایداری، مدیریت زنجیره تأمین پایدار، مدیریت منابع انسانی، نوآوری سبز و دانشگاه‌ها در پیاده‌سازی پایداری اثرگذار می‌باشند.

تن رویلار و همکاران^۳ (۲۰۲۱)، در پژوهشی به مطالعه مهارت‌ها، نفوذ و اثربخشی حسابداران مدیریت پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مهارت‌های بین فردی و مفهومی با برداشت حسابداران مدیریت مبنی بر تأثیر آن‌ها بر تصمیم‌گیری مدیریت مرتبط هستند، درحالی‌که هر سه مهارت با اثربخشی آن‌ها مرتبط هستند. همچنین، مهارت‌های فنی و مفهومی به‌طور مشترک با تأثیر حسابداران مدیریت مرتبط هستند، درحالی‌که مهارت‌های مفهومی و بین فردی به‌طور مشترک با اثربخشی آن‌ها مرتبط هستند.

پج^۳ (۲۰۱۹)، در پژوهشی به بررسی استراتژی و نوآوری: نقش واسطه‌ای حسابداران مدیریت و استفاده از سیستم‌های حسابداری مدیریت پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که افزایش نوآوری اکتشافی توسط شرکت‌هایی که راهبرد تمایز را دنبال می‌کنند، از طریق حسابداران مدیریت دنبال می‌شود. همچنین، حسابداری مدیریت می‌تواند بخشی از سازوکار اجرای راهبرد در شرکت‌هایی باشد که بر نوآوری اکتشافی تأکید دارند.

1. Tran Thanh Thuy

2. Broccardo et al.

3. Pasch

تن رویلار و همکاران (۲۰۱۸)، در پژوهشی به تأثیر حسابداران مدیریت بر تصمیم‌های مدیریتی پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که تأثیر بر تصمیم‌های مدیریتی می‌تواند دو شکل داشته باشد: تأثیر بر تصمیم‌های راهبردی و تأثیر بر تصمیم‌های عملیاتی. تأثیر بر تصمیم‌های راهبردی به‌طور مثبت با درجه تمرکززدایی یک سازمان مرتبط است. همچنین به این بستگی دارد که آیا یک حسابدار مدیریت برون‌گرا تر و از نظر احساسی و رفتاری پایدارتر است یا خیر. بین تأثیر بر تصمیم‌های عملیاتی و سازگاری حسابداران مدیریت رابطه منفی وجود دارد. به اندازه کافی انتقادی نبودن ممکن است تأثیر آن‌ها بر امور عملیاتی را کاهش دهد.

ریچ (۲۰۱۸)، در پژوهشی به بررسی وظایف، تعامل و درک نقش حسابداران مدیریت پرداخت. نتایج پژوهش نشان داد که گسترش وظایف حسابداران مدیریت از حوزه‌های عملیاتی به حوزه‌های راهبردی است. عوامل اقتضایی اصلی مؤثر بر نقش‌های حسابداران مدیریت شامل موقعیت حسابداران مدیریت، سطح سلسله‌مراتبی عملکرد حسابدار مدیریت، وابستگی گروهی و جهت‌گیری بازار سرمایه است.

ماک و گورتزکی^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهشی به بررسی چگونگی اعمال نفوذ حسابداران مدیریت بر مدیران در سطح خرد از راهکارهای نفوذ حسابداران مدیریت در جلسات کنترل بودجه پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که حسابداران مدیریت از راه دور عمدتاً از راهکارهای نفوذ نرم به جای سخت استفاده می‌کنند. علاوه بر این، آن‌ها از اطلاعاتی که در موقعیت خود بین مدیران ارشد و عملیاتی به دست می‌آورند، با عمل به‌عنوان مأموران دوجانبه استفاده می‌کنند؛ یعنی مدیران عملیاتی را در مورد تمرکز مدیران ارشد مطلع می‌کنند و همچنین برای مدیران عملیاتی شفاف‌سازی می‌کنند که در مورد مسائل عملیاتی خاص به مدیریت ارشد اطلاع خواهند داد. با انجام این کار، آن‌ها سعی می‌کنند مدیران عملیاتی را به رسیدگی به این مسائل ترغیب کنند.

دی لو و همکاران (۲۰۱۱)، در پژوهشی به بررسی نقش‌های حسابداران مدیریت پرداختند. نتایج پژوهش نشان داده که ویژگی‌های شخصیتی، تجربه فرد در امور مالی و حسابداری، وضعیت مالی یک سازمان و تغییرات در قوانین و مقررات در نقش حسابداران مدیریت اثرگذار هستند.

پفنیگ و همکاران^۲ (۲۰۰۹)، در پژوهشی به راه‌های ایجاد انگیزه به حسابداران مدیریت پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که طراحی شغل، حقوق، رابطه با همکاران، رابطه با مافوق، مهم‌ترین ابعاد رضایت شغلی کلی هستند. همچنین، شغل باید به شیوه‌ای مناسب برای ایجاد انگیزه در حسابداران مدیریت در سازمان طراحی شود.

طباطبایی حکیم و همکاران (۱۴۰۵)، در پژوهشی به بررسی تأثیر عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی و تورش رفتاری اتکا و تعدیل بر قضاوت حسابرسان پرداختند. براساس نتایج روش دیمتل مشخص شد که تجربه اثرگذارترین و فرهنگ سازمانی اثرپذیرترین مؤلفه می‌باشد. براساس خروجی معادلات ساختاری، عوامل اجتماعی با مقدار ۰/۳۲۲، بیشترین مقدار را در بین دیگر مؤلفه‌ها به‌دست آورده است. معیارهای عوامل اقتصادی با مقدار ۰/۲۵۵ و تورش رفتاری اتکا و تعدیل با مقدار ۰/۱۳۸ در اولویت‌های بعدی قرار دارند.

محمودی‌راد و همکاران (۱۴۰۳)، در پژوهشی با استفاده از روش نظریه داده‌بنیاد به ارائه مدل مفهومی در راستای حسابداری مدیریت مبتنی بر تفکر انتقادی از طریق مصاحبه با خبرگان در شرکت‌های دانش‌بنیان پرداختند. نتایج تحقیق در قالب مدل ارائه‌شده دارای سه مقوله شرایط علی شامل اجتماعی‌سازی، رهبری و تفکر سیستمی،

فرهنگ‌سازی به‌عنوان مقوله شرایط زمینه‌ای، شرایط محیطی به‌عنوان شرایط مداخله‌گر، تدوین الزامات و تقویت عوامل مدیریتی به‌عنوان راهبردها و پیامدها شناسایی شدند.

یزدانی و همکاران (۱۴۰۳)، در پژوهشی به شناسایی و تبیین عوامل بومی مؤثر بر حسابداری مدیریت رفتاری پرداختند. یافته‌های تحقیق نشان داد که ۴ مقوله به‌عنوان مقوله محوری ظاهر شدند که شامل قضاوت حسابداران، قضاوت و تصمیم‌گیری افراد، عوامل رفتاری، ارزیابی و کنترل می‌باشند. سایر مقوله‌ها برای ارائه در مدل تصویری در پنج دسته شرایط علی (۴ مقوله)، بستر یا زمینه (۲ مقوله)، شرایط مداخله‌گر (۴ مقوله)، راهبردها (۳ مقوله)، پیامدها (۳ مقوله) قرار گرفتند. درنهایت نتایج نشان از معناداری روابط و اجزای مدل ارائه‌شده داشت.

مرادی ازانی و همکاران (۱۴۰۳)، در پژوهشی به ارائه الگویی جهت تبیین رابطه تورش‌های رفتاری مؤثر بر تصمیم‌های مدیران مالی در بازار سهام ایران پرداختند. نتایج کدگذاری باز نشان داد که در بازار سهام ایران، ۲۱ تورش رفتاری در مدیران مالی وجود داشته و ۶۰ مفهوم اصلی رابطه بین تورش‌های رفتاری و تصمیم‌های مدیران مالی را تبیین می‌کنند. نتایج کدگذاری محوری نشان داد که ۲۰ مفهوم اصلی تحت سه مقوله ویژگی‌های فردی مدیران مالی، شرایط تصمیم‌گیری مدیران مالی و وضعیت و شرایط شرکت، شرایط علی رابطه تورش‌های رفتاری و تصمیم‌های مدیران مالی را تبیین می‌کنند. علاوه براین، ۱۱ مفهوم تحت مقوله شرایط کلان کشور، شرایط زمینه‌ای تبیین رابطه تورش‌های رفتاری و تصمیم‌های مدیران مالی را تشکیل می‌دهند.

کریم‌آبادی و همکاران (۱۴۰۳)، در پژوهشی به طراحی الگوی داده‌بنیاد آیین رفتار حرفه‌ای حساب‌رسان مستقل براساس دیدگاه انتقادی از دیدگاه خبرگان حرفه پرداختند. با انجام کدگذاری در بعد عوامل محیطی (شاخص‌های اقتصادی و رقابتی)، عوامل سازمانی (حاکمیت شرکتی، فرهنگ سازمانی و رهبری اخلاقی)، ارزش‌های فردی (شاخص‌های ارزش‌های دینی و ارزش‌های اخلاقی)، عوامل اجتماعی (مسئولیت اجتماعی) و عوامل فردی (درستکاری حسابدار، شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای، رازداری و بی‌طرفی) شناسایی شدند.

کرمی و همکاران (۱۴۰۲)، در پژوهشی به ارائه مدل انتخاب پرتفوی با دیدگاه مالی رفتاری مدیران شرکت‌ها براساس تئوری نمایندگی پرداختند. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل دو مدل استاندارد و رفتاری در پژوهش حاضر نشان داد که مدل رفتاری منجر به دستیابی به پرتفویی با ریسک کمتر شده است و بازدهی پرتفوی‌ها تفاوت معنادار ندارند.

همتی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی به ویژگی‌های حرفه‌ای گرایی حسابداران مدیریت مبتنی بر قضاوت اخلاقی پرداختند. براساس یافته‌های پژوهش ویژگی‌های حرفه‌ای گرایی حسابداران مدیریت شامل ۷ مؤلفه (استقلال حرفه‌ای، وابستگی حرفه‌ای، تعهد اجتماعی، تعهد حرفه‌ای، خودنظارتی، دانش و مهارت تخصصی حرفه‌ای، صداقت و پایبندی در رفتار حرفه‌ای) به همراه ۴۱ شاخص و ابعاد قضاوت اخلاقی شامل ۳ مؤلفه (نسبیت گرایی، قرارداد گرایی، عدالت اخلاقی) به همراه ۱۶ شاخص مورد تأیید خبرگان قرار گرفت. براساس یافته‌های دلفی فازی در دو راند اجراشده، می‌توان بیان نمود که همه مؤلفه‌ها و شاخص‌ها در ایران براساس ویژگی‌های شناسایی‌شده مورد تأیید قرار گرفته است.

شریعتی و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی به بررسی امکان‌پذیری توانمندسازی رفتار تصمیم‌گیری حسابداران مدیریت از طریق آگاهی فراشناختی پرداختند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که توانمندسازی رفتار تصمیم‌گیری حسابداران مدیریت در باور از طریق تأثیر آگاهی فراشناختی بر ابعاد ارزش‌گذاری، فعالیت و قدرت درک معنای

ضمنی امکان‌پذیر است. اما توانمندسازی رفتار تصمیم‌گیری حسابداران مدیریت در عمل فقط از طریق تأثیر بر ابعاد ارزش‌گذاری و فعالیت درک معنای ضمنی امکان‌پذیر است.

فرجی و مهرانی (۱۳۹۶)، در پژوهشی به بررسی تأثیر درک رفتار هزینه‌ها (درک درجات تقارن در رفتار هزینه‌ها) و تجربه حرفه‌ای افراد بر قضاوت و تصمیم‌گیری درباره پیش‌بینی هزینه‌ها پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که افراد رفتار متقارن (خطی) هزینه‌ها (مدل سنتی رفتار هزینه) را نسبت به رفتار نامتقارن هزینه‌ها (چسبیده و ضدچسبیده) بهتر درک نموده و تفاوتی بین افراد حرفه‌ای و دانشجویان از نظر فهم این روابط وجود ندارد.

نیکومرام و همکاران (۱۳۹۱)، در پژوهشی به تبیین مبانی تئوریک حسابداری مدیریت رفتاری در چارچوب رویکردی فلسفی و تئوریک، الگو و مدلی مفهومی جهت طبقه‌بندی حسابداری مدیریت رفتاری پرداختند. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که اولاً، حسابداری مدیریت رفتاری به‌عنوان دانشی بین‌رشته‌ای، به سؤالاتی که الگوی رایج حسابداری از پاسخ به آن عاجز است، پاسخ مناسب‌تری ارائه می‌دهد. ثانیاً، براساس مبانی علمی مورد مطالعه، ارائه مدل مفهومی برای حسابداری مدیریت رفتاری میسر شده است.

روش‌شناسی پژوهش

هدف از انجام پژوهش حاضر، ارائه الگوی رفتاری حسابداران مدیریت شرکت‌های تولیدی با رویکرد نظریه بنیاد چندوجهی می‌باشد. پژوهش کیفی و از روش نظریه داده‌بنیاد مبتنی بر رویکرد چندوجهی **گلدکول و همکاران^۱** (۲۰۱۰) جهت ارائه الگوی رفتاری حسابداران مدیریت استفاده شده است. در این روش به‌صورت ترکیبی، علاوه بر توجه به پیشینه پژوهش و مبانی نظری، داده‌های نظری جمع‌آوری گردیده و از طریق مصاحبه با خبرگان، داده‌های تجربی جمع‌آوری می‌گردد. روش ترکیبی فوق باعث غنای پژوهش و نتایج آن می‌گردد. مراحل فرایند توسعه نظریه داده‌بنیاد چندوجهی به شرح زیر است: (**گلدکول و همکاران، ۲۰۱۰**)

۱. مرحله اول، بازتاب حوزه‌های موردبررسی پژوهش شامل اهداف و سؤال‌های پژوهش می‌باشد.
۲. مرحله دوم، خلق نظریه است که دربرگیرندل چهار گام است: گام اول: کدگذاری استقرایی که معادل کدگذاری باز است. در این مرحله، مفاهیم رفتاری حسابداران مدیریت به‌صورت اکتشافی استخراج می‌گردد. گام دوم: طبقه‌بندی و پالایش رفتاری حسابداران مدیریت از طریق جدول ارتباط شرطی **اسکات و هاول^۲** (۲۰۰۸) صورت می‌گیرد. گام سوم: با توجه به مطالعه پیشینه پژوهش و مبانی نظری پیرامون مالی رفتاری حسابداران مدیریت، مفاهیم نظری استخراج می‌گردد. گام چهارم: پارادایم سه وجهی **استراوس و کوربین^۳** (۱۹۹۸) شناسایی ارتباط ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی رفتاری حسابداران مدیریت مشخص می‌گردد، معادل کدگذاری محوری می‌باشد. گام پنجم: تلخیص نظریه که معادل کدگذاری انتخابی یا گزینشی می‌باشد. در این گام، الگوی نهایی رفتاری حسابداران مدیریت در قالب ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها منطبق بر روابط کشف شده بین آن‌ها طراحی می‌گردد.
۳. مرحله سوم، رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های رفتاری الگوی حسابداران مدیریت از دیدگاه خبرگان می‌باشد.

1. Goldkuhl et al.

2. Scott & Howell

3. Strauss & Corbin

با توجه به هدف پژوهش که ارائه الگوی رفتاری حسابداران مدیریت می‌باشد از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و با رویکرد اکتشافی، داده‌ها جمع‌آوری گردید. جامعه آماری در بخش کیفی شامل حسابداران مدیریت و مدیران مالی شرکت‌های تولیدی و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه که به‌صورت گزینشی و هدفمند انتخاب شده‌اند، می‌باشند. خبرگان پژوهش شامل ۱۲ نفر می‌باشند. در روش نمونه‌گیری گزینشی، مصاحبه با خبرگان تا اشباع نظری داده‌ها صورت می‌گیرد. در نظریه داده‌بنیاد، گردآوری داده‌ها تا زمانی ادامه می‌یابد که مفاهیم اساسی پژوهش به حد اشباع نظری برسد؛ یعنی تا زمانی که خبرگان پژوهش چیزی به داده‌ها اضافه نکنند و یا آنچه بیان می‌نمایند در تضاد با مفاهیم و داده‌های جمع‌آوری شده نباشد و مصاحبه با خبرگان مشابه به نظر آید. جهت اشباع نظری، مصاحبه با ۱۲ تا ۲۰ خبره کافی می‌باشد (حریری، ۱۳۸۵). بنابراین، طی انجام ۱۲ مصاحبه با خبرگان، اشباع نظری صورت گرفت و نیازی به انجام مصاحبه با خبره جدیدی نبود. در جدول ۱، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی خبرگان و زمان مصاحبه ارائه گردیده است.

اطلاعات جمعیت‌شناختی خبرگان پژوهش

طبق اطلاعات جدول (۱) تعداد خبرگان ۱۲ نفر می‌باشد که ۱۰ نفر مرد و ۲ نفر زن می‌باشند. همچنین، سابقه کاری خبرگان بیش از ۱۴ سال می‌باشد که نشان‌دهنده تجربه زیاد خبرگان می‌باشد. به ترتیب ۵ نفر از خبرگان دارای مدرک دکتری، ۱ نفر دانشجوی دکتری و ۶ نفر کارشناسی‌ارشد هستند. حوزه تخصصی خبرگان به ترتیب حسابدار مدیریت، مدیر مالی و هیئت‌علمی دانشگاه می‌باشند، زمان مصاحبه به تفکیک خبرگان نشان داده شده است.

جدول (۱). ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان

خبرگان	جنسیت	سابقه کاری	مدرک تحصیلی	حوزه تخصصی یا شغلی	زمان مصاحبه
۱	مرد	۲۳ سال	کارشناسی‌ارشد	حسابدار مدیریت	۳۵ دقیقه
۲	مرد	۱۷ سال	دکتری	هیئت‌علمی	۳۰ دقیقه
۳	زن	۲۱ سال	کارشناسی‌ارشد	حسابدار مدیریت	۲۵ دقیقه
۴	مرد	۱۸ سال	کارشناسی‌ارشد	مدیر مالی	۳۵ دقیقه
۵	زن	۱۴ سال	دکتری	هیئت‌علمی	۳۰ دقیقه
۶	مرد	۲۸ سال	کارشناسی‌ارشد	مدیر مالی	۳۰ دقیقه
۷	مرد	۲۴ سال	دکتری	هیئت‌علمی	۳۰ دقیقه
۸	مرد	۲۴ سال	کارشناسی‌ارشد	حسابدار مدیریت	۴۰ دقیقه
۹	مرد	۱۸ سال	دکتری	هیئت‌علمی	۳۵ دقیقه
۱۰	مرد	۱۵ سال	کارشناسی‌ارشد	مدیر مالی	۲۵ دقیقه
۱۱	مرد	۲۴ سال	دکتری	هیئت‌علمی	۲۵ دقیقه
۱۲	مرد	۱۴ سال	دانشجوی دکتری	حسابدار مدیریت	۲۰ دقیقه

سؤال‌های پژوهش

در مرحله اول، به دنبال پاسخ به سؤال‌های زیر در این پژوهش می‌باشیم:

۱. ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی رفتاری حسابداران مدیریت کدام‌اند؟

۲. رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های الگوی رفتاری حسابداران مدیریت به چه صورت می‌باشد؟

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش در بخش کیفی

در مرحله دوم، مفاهیم الگوی رفتاری حسابداران مدیریت با توجه به مطالعه پیشینه پژوهش و مبانی نظری و مصاحبه با خبرگان استخراج می‌گردد. طبق اطلاعات جدول (۲) کدها و مفاهیم استخراجی مبانی نظری و تجربی شامل مفاهیم روان‌شناختی، اخلاق حرفه‌ای، سودمندی تصمیم‌گیری، اصول اخلاقی، توانمندسازی رفتار تصمیم‌گیری حسابداران مدیریت، آگاهی فراشناختی، توانایی ارزش‌گذاری، مسئولیت‌پذیری، قدرت درک مفاهیم حسابداری مدیریت، استقلال حرفه‌ای، مهارت‌های فنی، مهارت‌های حسابداری، تحلیل مالی، مفاهیم رفتاری، تجربه حرفه‌ای، قضاوت حرفه‌ای، وابستگی حرفه‌ای، دانش سیستم‌های حسابداری، مهارت‌های ارتباطی، قدرت تحلیل و تصمیم‌گیری، دانش و مهارت تخصصی حرفه‌ای، راستگویی، پایبندی در رفتار حرفه‌ای، تحلیل داده‌های مالی، شناسایی روندهای تجاری، تعهد اجتماعی، تعهد حرفه‌ای، ارائه پیشنهادها، اصلاحی مبتنی بر شواهد، مدیریت ریسک، ارزیابی و مدیریت ریسک‌های مالی و عملیاتی، خودنظارتی، تحلیل حساسیت، ارزش‌های فردی، مسئولیت اجتماعی، ارزش‌های دینی، عوامل فردی، درستکاری حسابدار، شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای، رازداری، بی‌طرفی، ارزش‌های اخلاقی، تورش‌های رفتاری، قضاوت اخلاقی، نسبیت‌گرایی، قراردادگرایی، عدالت اخلاقی، مدیریت بودجه، ارائه راهکارهایی برای کاهش ریسک‌های احتمالی، توجه به رفتار هزینه‌ها، رضایت شغلی و صداقت می‌باشد.

جدول (۲). کدها و مفاهیم استخراجی از داده‌های تجربی و نظری

ردیف	نوع داده	منبع	کدگذاری (مفاهیم و مضامین)
۱	نظری	نیکومرام و همکاران (۱۳۹۱)	مفاهیم روان‌شناختی
۲	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	اخلاق حرفه‌ای
۳	نظری	ترانتان توی (۲۰۲۵)	سودمندی تصمیم‌گیری
۴	تجربی	مصاحبه ۱، ۲، ۵، ۱۱	اصول اخلاقی
۵	نظری	شریعتی و همکاران (۱۳۹۷)	توانمندسازی رفتار تصمیم‌گیری حسابداران مدیریت
۶	تجربی	مصاحبه ۴، ۷، ۱۲	آگاهی فراشناختی
۷	تجربی	مصاحبه ۱، ۳، ۶، ۹، ۱۰	توانایی ارزش‌گذاری
۸	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	مسئولیت‌پذیری
۹	نظری	شریعتی و همکاران (۱۳۹۷)	قدرت درک مفاهیم حسابداری مدیریت
۱۰	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	استقلال حرفه‌ای
۱۱	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	مهارت‌های فنی
۱۲	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	مهارت‌های حسابداری
۱۳	تجربی	مصاحبه ۲، ۳، ۶، ۷، ۸	تحلیل مالی
۱۴	تجربی	مصاحبه ۹	مفاهیم رفتاری
۱۵	نظری	دی لو و همکاران (۲۰۱۱)	تجربه حرفه‌ای
۱۶	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	قضاوت حرفه‌ای
۱۷	تجربی	مصاحبه ۷، ۸	وابستگی حرفه‌ای

۱۸	تجربی	مصاحبه ۴، ۵، ۷، ۸	دانش سیستم‌های حسابداری
۱۹	تجربی	مصاحبه ۱، ۳، ۵	مهارت‌های ارتباطی
۲۰	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	قدرت تحلیل و تصمیم‌گیری
۲۱	نظری	تن رویلار و همکاران (۲۰۲۱)	دانش و مهارت تخصصی حرفه‌ای
۲۲	تجربی	مصاحبه ۱۰، ۱۱	راستگویی
۲۳	نظری	همتی و همکاران (۱۴۰۱)	پایبندی در رفتار حرفه‌ای
۲۴	تجربی	مصاحبه ۱، ۵، ۷، ۱۱	تحلیل داده‌های مالی
۲۵	تجربی	مصاحبه ۲، ۷، ۹، ۱۱	شناسایی روندهای تجاری
۲۶	تجربی	مصاحبه ۲، ۷، ۹، ۱۱	تعهد اجتماعی
۲۷	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	تعهد حرفه‌ای
۲۸	تجربی	مصاحبه ۲، ۷، ۹، ۱۱	ارائه پیشنهادهای اصلاحی مبتنی بر شواهد
۲۹	تجربی	مصاحبه ۲، ۵، ۷، ۱۰	مدیریت ریسک
۳۰	تجربی	مصاحبه ۲، ۷، ۹، ۱۱	ارزیابی و مدیریت ریسک‌های مالی و عملیاتی
۳۱	تجربی	مصاحبه ۴، ۶، ۸	خودنظارتی
۳۲	تجربی	مصاحبه ۲، ۷، ۹، ۱۱	تحلیل حساسیت
۳۳	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	ارزش‌های فردی
۳۴	نظری	کریم‌آبادی و همکاران (۱۴۰۳)	مسئولیت اجتماعی
۳۵	نظری	کریم‌آبادی و همکاران (۱۴۰۳)	ارزش‌های دینی
۳۶	تجربی	مصاحبه ۱، ۴، ۱۰	عوامل فردی
۳۷	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	درستکاری حسابدار
۳۸	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای
۳۹	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	رازداری
۴۰	تجربی	مصاحبه ۱ تا ۱۲	بی‌طرفی
۴۱	تجربی	مصاحبه ۴، ۶	ارزش‌های اخلاقی
۴۲	تجربی	مصاحبه ۲، ۱۱	تورش‌های رفتاری
۴۳	نظری	همتی و همکاران (۱۴۰۱)	قضاوت اخلاقی
۴۴	نظری	همتی و همکاران (۱۴۰۱)	نسبیت‌گرایی
۴۵	تجربی	مصاحبه ۱، ۲	قراردادگرایی
۴۶	تجربی	مصاحبه ۲، ۷	عدالت اخلاقی
۴۷	تجربی	مصاحبه ۲، ۷، ۹، ۱۱، ۱۲	مدیریت بودجه
۴۸	تجربی	مصاحبه ۲، ۷، ۹، ۱۱	ارائه راهکارهایی برای کاهش ریسک‌های احتمالی
۴۹	تجربی	مصاحبه ۲، ۷، ۹، ۱۱	توجه به رفتار هزینه‌ها
۵۰	نظری	پینگ و همکاران (۲۰۰۹)	رضایت شغلی
۵۱	تجربی	مصاحبه ۱، ۵، ۷، ۱۰، ۱۱	صداقت

درنهایت با تجميع مفاهيم و کدهای استخراجی از رویکردهای مورد استفاده در پژوهش شامل، مطالعه پیشینه پژوهش و مبانی نظری مرتبط با موضوع پژوهش و مصاحبه با خبرگان به ترتیب ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی پژوهش طبق جدول (۳) استخراج گردید. در ارتباط با الگوی رفتاری حسابداران مدیریت با رویکرد نظریه بنیاد چندوجهی دو بعد، هفت مؤلفه و چهار شاخص شناسایی گردید. در شکل (۱) الگوی نهایی پژوهش ترسیم شده است.

جدول (۳). شناسایی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی رفتاری حسابداران مدیریت

ابعاد	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها
اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری		اصول اخلاقی
		صداقت و راستگویی در گزارشگری مالی
		رازداری اطلاعات محرمانه
		تعهد حسابداران به استانداردهای حرفه‌ای
		بی‌طرفی و عدم جانبداری در تصمیم‌گیری‌ها
		تعهد حرفه‌ای
		مهارت‌های فنی
		دانش سیستم‌های حسابداری
		تحلیل مالی و درک مفاهیم روان‌شناختی و رفتاری مرتبط با تصمیم‌گیری
		درک مفاهیم اساسی حسابداری مدیریت
دانش و مهارت‌های تخصصی		آشنایی با سیستم‌های حسابداری و نرم‌افزارهای مرتبط
		توانایی تحلیل داده‌های مالی و شناسایی روندهای هزینه‌ای
		آگاهی فراشناختی
		توانایی ارزش‌گذاری
		درک اهمیت استقلال حرفه‌ای
		خودنظارتی
		مسئولیت‌پذیری در فرایند تصمیم‌گیری
		تحلیل مالی و ارزیابی عملکرد
		توانایی انجام تحلیل حساسیت و سناریوها
		شناسایی عوامل تاثیرگذار بر تصمیم‌گیری‌های مدیریتی
رفتار سازمانی	توانمندسازی و آگاهی شناختی	آگاهی از تأثیر رفتار بر تصمیم‌گیری
		درک اهمیت ارزش‌گذاری و ارزیابی گزینه‌ها
		سودمندی تصمیم‌گیری
		ارزیابی ریسک
		مدیریت ریسک‌های مالی و عملیاتی
		تحلیل حساسیت
		ارائه راهکارهایی برای کاهش ریسک
		توسعه استراتژی‌های مدیریت ریسک
		مهارت‌های ارتباطی
		قدرت تحلیل و تصمیم‌گیری
ارتباط اجتماعی		توانایی ارائه پیشنهادها و اصلاحی مبتنی بر شواهد و شناسایی روندهای تجاری
		توانایی ارائه گزارش‌های واضح و قابل فهم
		تاثیرگذاری در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی از طریق شواهد و تحلیل‌های ارائه‌شده
		مهارت در ارتباط برقرار کردن با ذینفعان
		ارزش‌های فردی
		ارزش‌های دینی
		ارزش‌های اخلاقی
		ارزش‌ها و تعهد اجتماعی
		ارزش‌های اخلاقی
		ارزش‌های اخلاقی
رفتار اجتماعی		ارزش‌های اخلاقی
		ارزش‌های اخلاقی
		ارزش‌های اخلاقی
		ارزش‌های اخلاقی

تعهد اجتماعی
درک عدالت اخلاقی
نسبیت‌گرایی در زمینه حسابداری مدیریت

یافته‌های پژوهش در بخش کمی

در مرحله سوم، رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های رفتاری الگوی حسابداران مدیریت از دیدگاه خبرگان انجام گردید. باتوجه به اطلاعات جدول (۴) و نتایج آزمون فریدمن، رتبه‌بندی ابعاد الگوی رفتاری حسابداران مدیریت طبق نظر خبرگان صورت گرفت که به ترتیب، بعد رفتار سازمانی در رتبه اول و بعد رفتار اجتماعی در رتبه دوم قرار گرفت.

جدول (۴). رتبه‌بندی ابعاد الگوی رفتاری حسابداران مدیریت (منبع: یافته‌های محقق)

رتبه	آماره آزمون	ابعاد
۱	۴/۵۷	رفتار سازمانی
۲	۴/۴۸	رفتار اجتماعی

همچنین، باتوجه به اطلاعات جدول (۵) و نتایج آزمون فریدمن، رتبه‌بندی مؤلفه‌های بعد رفتار سازمانی الگوی رفتاری حسابداران مدیریت طبق نظر خبرگان صورت گرفت که به ترتیب مؤلفه اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری در رتبه اول، مؤلفه دانش و مهارت‌های تخصصی در رتبه دوم، مؤلفه مهارت‌های تحلیلی در رتبه سوم، مؤلفه تصمیم‌گیری و مدیریت ریسک در رتبه چهارم و مؤلفه توانمندسازی و آگاهی‌شناختی در رتبه پنجم قرار گرفت.

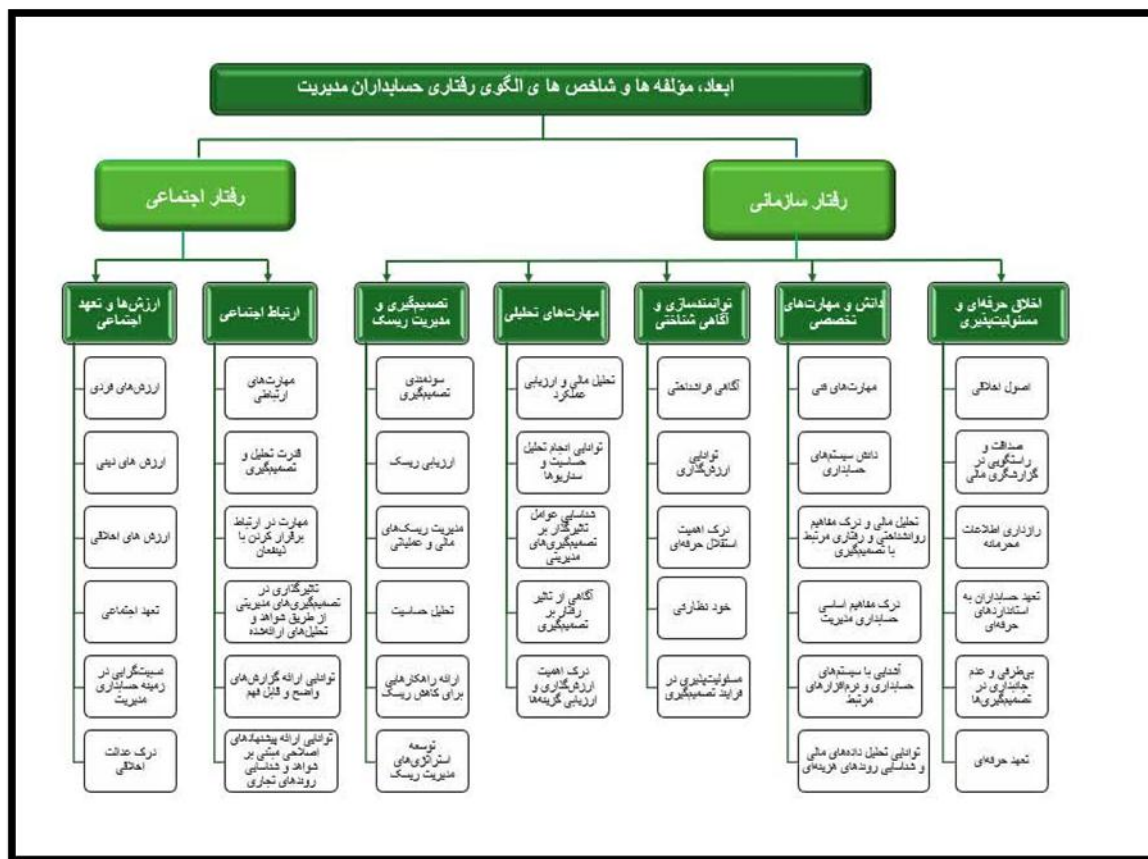
جدول (۵). رتبه‌بندی مؤلفه‌های بعد رفتار سازمانی (منبع: یافته‌های محقق)

رتبه	آماره آزمون	مؤلفه‌ها
۱	۴/۵۳	اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری
۲	۴/۴۷	دانش و مهارت‌های تخصصی
۵	۴/۱۷	توانمندسازی و آگاهی‌شناختی
۳	۴/۳۵	مهارت‌های تحلیلی
۴	۴/۲۹	تصمیم‌گیری و مدیریت ریسک

و درنهایت، باتوجه به اطلاعات جدول (۶) و نتایج آزمون فریدمن، رتبه‌بندی مؤلفه‌های بعد رفتار اجتماعی الگوی رفتاری حسابداران مدیریت طبق نظر خبرگان صورت گرفت که به ترتیب مؤلفه ارزش‌ها و تعهد اجتماعی در رتبه اول و مؤلفه ارتباط اجتماعی در رتبه دوم قرار گرفت.

جدول (۶). رتبه‌بندی مؤلفه‌های بعد رفتار اجتماعی (منبع: یافته‌های محقق)

رتبه	آماره آزمون	مؤلفه‌ها
۲	۴/۶۳	ارتباط اجتماعی
۱	۴/۵۱	ارزش‌ها و تعهد اجتماعی

شکل (۱). الگوی نهایی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر جهت تبیین الگوی رفتاری حسابداران مدیریت به دنبال پاسخ به سؤال‌های پژوهش بودیم. سؤال اول، ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی رفتاری حسابداران مدیریت کدام‌اند؟ در ارتباط با الگوی رفتاری حسابداران مدیریت با رویکرد نظریه داده‌بنیاد چندوجهی دو بعد، هفت مؤلفه و چهل شاخص شناسایی گردید. با توجه به نتایج پژوهش در بعد رفتار سازمانی ۱. مؤلفه اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری که شامل شاخص‌های اصول اخلاقی، صداقت و راستگویی در گزارشگری مالی، رازداری اطلاعات محرمانه، تعهد حسابداران به استانداردهای حرفه‌ای، بی‌طرفی و عدم جانبداری در تصمیم‌گیری‌ها و تعهد حرفه‌ای است؛ ۲. مؤلفه دانش و مهارت‌های تخصصی که شامل شاخص‌های مهارت‌های فنی، دانش سیستم‌های حسابداری، تحلیل مالی و درک مفاهیم روان‌شناختی و رفتاری مرتبط با تصمیم‌گیری، درک مفاهیم اساسی حسابداری مدیریت، آشنایی با سیستم‌های حسابداری و نرم‌افزارهای مرتبط، توانایی تحلیل داده‌های مالی و شناسایی روندهای هزینه‌ای است؛ ۳. مؤلفه توانمندسازی و آگاهی شناختی که شامل شاخص‌های آگاهی فراشناختی، توانایی ارزش‌گذاری، درک اهمیت استقلال حرفه‌ای، خودنظارتی و مسئولیت‌پذیری در فرایند تصمیم‌گیری است؛ ۴. مؤلفه مهارت‌های تحلیلی که شامل شاخص‌های، تحلیل مالی و ارزیابی عملکرد، توانایی انجام تحلیل سناریوها، شناسایی عوامل تأثیرگذار بر تصمیم‌گیری‌های مدیریتی، آگاهی از تأثیر رفتار بر تصمیم‌گیری و درک اهمیت ارزش‌گذاری و ارزیابی گزینه‌ها است؛ ۵. مؤلفه تصمیم‌گیری و

مدیریت ریسک که شامل شاخص‌های سودمندی تصمیم‌گیری، ارزیابی ریسک، مدیریت ریسک‌های مالی و عملیاتی، تحلیل حساسیت، ارائه راهکارهایی برای کاهش ریسک و توسعه استراتژی‌های مدیریت ریسک است، شناسایی گردید. همچنین با توجه به نتایج پژوهش در بعد رفتار اجتماعی ۱. مؤلفه ارتباط اجتماعی که شامل شاخص‌های مهارت‌های ارتباطی، قدرت تحلیل و تصمیم‌گیری، توانایی ارائه پیشنهادهای اصلاحی مبتنی بر شواهد و شناسایی روندهای تجاری، توانایی ارائه گزارش‌های واضح و قابل فهم، تأثیرگذاری در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی از طریق شواهد و تحلیل‌های ارائه‌شده و مهارت در ارتباط برقرار کردن با ذی‌نفعان است و ۲. مؤلفه ارزش‌ها و تعهد اجتماعی که شامل شاخص‌های ارزش‌های فردی، ارزش‌های دینی، ارزش‌های اخلاقی، تعهد اجتماعی، درک عدالت اخلاقی و نسبت‌گرایی در زمینه حسابداری مدیریت است، شناسایی گردید.

درک رفتار حسابداران مدیریت می‌تواند به بهبود فرهنگ اخلاقی و حرفه‌ای در سازمان کمک نماید. این امر شامل ترویج ارزش‌هایی مانند صداقت، مسئولیت‌پذیری و تعهد به کیفیت می‌باشد. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند به سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری و نهادهای استانداردگذار کمک نماید تا استانداردهای اخلاقی و رفتاری را بهبود بخشند و اطمینان حاصل نمایند که حسابداران مدیریت به بالاترین سطح حرفه‌ای عمل می‌کنند. شناسایی و تحلیل شاخص‌های رفتاری حسابداران مدیریت نه تنها به بهبود عملکرد حسابداری در سازمان‌ها کمک می‌کند، بلکه به حفظ اعتماد عمومی، تضمین شفافیت مالی و تقویت یکپارچگی حرفه حسابداری مدیریت کمک می‌نماید. شاخص‌های رفتاری حسابداران مدیریت، جنبه‌های مختلفی از عملکرد و تعاملات آن‌ها را دربرمی‌گیرد. این شاخص‌ها به‌عنوان معیارهایی برای ارزیابی رفتار حرفه‌ای، اخلاقی و تأثیرگذاری حسابداران مدیریت در محیط‌های سازمانی مورد استفاده قرار می‌گیرند. تحقیقات رفتاری نشان داده‌اند که این شاخص‌ها می‌توانند بر کیفیت خدمات حسابداری، رضایت مشتری و عملکرد کلی سازمان تأثیر بگذارند. نتایج پژوهش با مطالعات **ترانتان توی (۲۰۲۵)**، **شریعتی و همکاران (۱۳۹۷)** و **نیکومرام (۱۳۹۱)** هم‌راستا می‌باشد.

سؤال دوم، رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های الگوی رفتاری حسابداران مدیریت به چه صورت می‌باشد؟ براساس نتایج پژوهش، رتبه‌بندی ابعاد الگوی رفتاری حسابداران مدیریت طبق نظر خبرگان صورت گرفت که به ترتیب، بعد رفتار سازمانی در رتبه اول و بعد رفتار اجتماعی در رتبه دوم قرار گرفت. رتبه‌بندی مؤلفه‌های بعد رفتار سازمانی به ترتیب، مؤلفه اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری در رتبه اول، مؤلفه دانش و مهارت‌های تخصصی در رتبه دوم، مؤلفه مهارت‌های تحلیلی در رتبه سوم، مؤلفه تصمیم‌گیری و مدیریت ریسک در رتبه چهارم و مؤلفه توانمندسازی و آگاهی شناختی در رتبه پنجم قرار گرفت. رتبه‌بندی مؤلفه‌های بعد رفتار اجتماعی به ترتیب، مؤلفه ارزش‌ها و تعهد اجتماعی در رتبه اول و مؤلفه ارتباط اجتماعی در رتبه دوم قرار گرفت.

با توجه به اینکه بعد رفتار سازمانی در اولویت قرار دارد، شرکت‌های تولیدی بر ایجاد یک فرهنگ سازمانی قوی و اخلاقی تمرکز نمایند. این امر شامل ترویج اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت‌پذیری و ایجاد محیطی است که در آن حسابداران مدیریت احساس تعهد و وفاداری به سازمان داشته باشند. بعد رفتار اجتماعی نیز حائز اهمیت است، به‌ویژه مؤلفه ارزش‌ها و تعهد اجتماعی. شرکت‌های تولیدی می‌توانند با ترویج ارزش‌های اخلاقی و تعهد به مسئولیت‌های اجتماعی، حسابداران مدیریت را به سمت مشارکت فعال در فعالیت‌های اجتماعی و حمایت از مسائل جامعه هدایت کنند با توجه به الگوی رفتاری حسابداران مدیریت، ایجاد تعادل بین توسعه مهارت‌های فنی، اخلاقی و اجتماعی می‌تواند به بهبود عملکرد و کارایی این حرفه در سازمان کمک شایانی نماید. همچنین، توجه به نیازهای

آموزشی و توسعه‌ای حسابداران مدیریت، می‌تواند باعث حفظ و ارتقای کیفیت خدمات حسابداری در شرکت‌های تولیدی شود.

در مجموع، به شرکت‌های تولیدی پیشنهاد می‌شود که با درک و به‌کارگیری الگوی رفتاری حسابداران مدیریت، راهبردهای آموزشی و توسعه‌ای هدفمندی را طراحی نمایند تا مهارت‌های فنی، اخلاقی و اجتماعی حرفه حسابداری مدیریت را تقویت نمایند. این امر در نهایت به بهبود عملکرد حسابداران مدیریت و افزایش کارایی فرایندهای مالی در شرکت‌های تولیدی منجر خواهد شد.

پیشنهادهای کاربردی زیر جهت بهبود الگوی رفتاری حسابداران مدیریت در شرکت‌های تولیدی ارائه گردید:

۱. شرکت‌های تولیدی با تقویت فرهنگ سازمانی، ارزش‌های اخلاقی، صداقت و مسئولیت‌پذیری را ترویج نمایند؛

۲. حسابداران مدیریت به‌طور مداوم مهارت‌های فنی و تخصصی خود را بهبود بخشند؛
۳. حسابداران مدیریت را به توسعه آگاهی فراشناختی و بهبود توانایی ارزش‌گذاری و تصمیم‌گیری تشویق کنند؛

۴. شرکت‌ها بر توسعه مهارت‌های تحلیلی حسابداران مدیریت تمرکز نمایند؛
۵. حسابداران مدیریت برای تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و ارتباط با ذی‌نفعان مهارت‌های ارتباطی را بهبود بخشند؛

۶. تقویت ارزش‌های اخلاقی و تعهد اجتماعی را در میان حسابداران مدیریت تقویت شود و
۷. سیستم‌هایی برای نظارت و ارزیابی رفتار حسابداران مدیریت بر اساس شاخص‌های شناسایی شده ایجاد گردد.

با انجام این پیشنهادها، شرکت‌های تولیدی می‌توانند الگوی رفتاری حسابداران مدیریت را بهبود بخشند، فرهنگ اخلاقی و حرفه‌ای را تقویت نمایند و در نهایت به افزایش کارایی و بهبود عملکرد کلی سازمان کمک نمایند.

References

- Azad, R., Kamyabi, Y., & Khalilpour, M. (2020). Behavioral characteristics of managers and stock liquidity. *Financial accounting and auditing research*, 12(45), 191-213. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/faar/Article/672437?jid=672437> (In Persian)
- Ates, S., Coskun, A., Sahin, M. A., & Demircan, M. L. (2016). Impact of Financial Literacy on the Behavioral Biases of Individual Stock Investors: Evidence from Bursa Istanbul. *Business and Economics Research Journal*. 7(3), 1.
- Bashirimanesh, N., hajizade, Z., & ghobadi, S. (2022). Effects of Managers' Behavioral Bias on Decision Making and Financial Information Quality. *Empirical Research in Accounting*, 12(1), 195-224. (In Persian)
- Broccardo, L., Giordino, D., Yaqub, M. Z., & Alshibani, S. M. (2025). Implementing sustainability: What role do knowledge management and management accounting play? Agenda for environmentally friendly businesses. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 32(1), 383-403.
- De Loo, I., Verstegen, B., & Swagerman, D. (2011). Understanding the roles of management accountants. *European Business Review*, 23(3), 287-313.

- Faraji, O., & Mehrani, S. (2018). The effect of cost behavior perception and professional experience on cost prediction: An Explanation of Brunswick's lens model. *Financial Accounting Research*, 9(4), 1-16. (In Persian)
- Goldkuhl, G., & Cronholm, S. (2010). Adding theoretical grounding to grounded theory: Toward multi-grounded theory. *International Journal of Qualitative Methods*, 9(2), 187-205.
- Hemmati, H., Malakian, E. and Kamyabi, Y. (2022). Identification of the characteristics of management accountants' professionalism based on ethical judgment. *Accounting and Auditing Research*, 14(54), 109-128. (In Persian)
- Karami, N., Rezaei, N., ABDI, R., & pakmaram, A. (2023). Presenting a portfolio selection model based on agency theory. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 12(46), 43-56. (In Persian)
- Kang, Jingoo and Kang, Jun-Koo and Kang, Minwook and Kim, Jungmin, Curbing Managerial Myopia: The Role of Managerial Overconfidence in Owner-Managed Firms and Professionally Managed Firms (January 19, 2018). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2944998>
- Karimabadi, M., Hajiha, Z., Jahangirnia, H., & Gholami, J. R. (2024). Pattern design of data foundation of code of ethics for independent auditors based on a critical perspective in the view of professionals. *Judgment and Decision Making in Accounting and Auditing*. 3(9),105-124. (In Persian) <https://doi.org/10.30495/jdaa.2024.709477>
- Mahmoudi Rad, F., Moghaddam, A., & Amiri, H. (2024). Presenting a Management Accounting Model Based on Critical Thinking Using Grounded Theory. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 13(51), 281-296. (In Persian)
- Mack, S., & Goretzki, L. (2017). How management accountants exert influence on managers—a micro-level analysis of management accountants' influence tactics in budgetary control meetings. *Qualitative Research in Accounting & Management*, 14(3), 328-362.
- moradi azani, R., ahmadi, F., kordlouie, H., & asadnia, J. (2024). Providing a Model for Assessing the Relationship between Behavioral Biases and Financial Managers Decisions in Iran's Stock Exchange Market Based on Grounded Theory. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 13(50), 339-356. (In Persian)
- Nikomaram, H., Jalili, A., & Rahnamay Roodposhti, F. (2012). Conceptual Model for Behavioral Accounting. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 1(1), 55-72. (In Persian)
- Ngoc, L. T. B. (2014). Behavior pattern of individual investors in stock market. *International Journal of Business and Management*, 9(1), 1-16. <http://dx.doi.org/10.5539/ijbm.v9n1p1>
- Pfennig, C., Mahlendorf, M. D., Strauss, E., & Nevries, P. (2009, August). How to Motivate Management Accountants. AAA.
- Pasch, T. (2019). Strategy and innovation: the mediating role of management accountants and management accounting systems' use. *Journal of Management Control*, 30(2), 213-246.
- Rahnamay Roodposhti, F., Kharadyar, S., & Imeni, M. (2016). The Historical Roots of Stream Researches in Behavioral Management Accounting:Theories and Research Methods. *aapc* 2016; 1 (1) :25-52 URL: <http://aapc.khu.ac.ir/article-1-47-fa.html> (In Persian)
- Rasouli, V., & Bahramfar, N. (1998). Qualitative characteristics of management accounting information and its role in management decision-making. *Accounting and Auditing Reviews*, 6, 24-25. (In Persian) <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.26458020.1377.7.1.4.8>
- Seiler, M. J., Seiler, V. L., & Lane, M. A. (2012). Mental accounting and false reference points in real estate investment decision making. *Journal of Behavioral finance*, 13(1), 17-26.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1990). Basics of qualitative research. Sage publications.
- Scott, K. W., & Howell, D. (2008). Clarifying analysis and interpretation in grounded theory:using a conditional relationship guide and reflective coding matrix. *International Journal of Qualitative Methods*, 7(2), 1-15.

- Shariati, M. , Rahnamay Roodposhti, F. , Talebnia, G ., & Royaei, R. (2018). Metacognition, connotative meaning dimensions and management accountants' decision making: Studying Accounting students' minds. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 7(26), 11-30. (In Persian)
- Tabatabaeihakim, S. M. R. , garkaz, M ., & Abdoli, M. (2025). Investigating the impact of social, economic factors and the behavioral Biases of reliance and adjustment on the opinions of independent auditors in companies admitted to the Tehran Stock Exchange. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 15(58), 129-141. (In Persian)
- Ten Rouwelaar, H., Bots, J., & De Loo, I. (2018). The influence of management accountants on managerial decisions. *Journal of Applied Accounting Research*, 19(4), 442-464.
- Ten Rouwelaar, H., Schaepkens, F., & Widener, S. K. (2021). Skills, influence, and effectiveness of management accountants. *Journal of Management Accounting Research*, 33(2), 211-235.
- Tran Thanh Thuy, N. (2025). Effect of accounting information system quality on decision-making success and non-financial performance: does non-financial information quality matter?. *Cogent Business & Management*, 12(1), 2447913.
- Yazdani, F. , Mohaghegh, A. & fazeli, N. (2024). Identifying and explaining local factors affecting behavioral management accounting. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 13(52), 405-422. (In Persian)